

Meer blauw in de klas - een denkoefening over onderwijs en politieonderwijs

Karel De Groot, Germanist,

- 15 jaar onderwijservaring BSO-TSO-ASO
- 6 jaar: Dienst Beroepsopleiding departement Onderwijs als projectmedewerker verantwoordelijk voor het studiegebied handel in het project modularisering en als beleidscoördinator voor alle projecten van de dienst
- september 2003: directeur Vrij CLB Oostende-Gistel

1. Inleiding

Mij werd gevraagd om als externe deskundige het politieonderwijs onder de loep te nemen vanuit mijn ervaringen betreffende het experiment modularisering. Daarom wil ik het project even kaderen, de belangrijkste doelstellingen aanstippen, de manier van werken omschrijven om ten slotte over te gaan naar het politieonderwijs.

2. Wat beoogt modulair onderwijs?

Hoewel het Vlaamse onderwijs in internationaal perspectief hoog scoort inzake kwaliteit, werpt het gangbare systeem in de onderwijsinstellingen niet voor alle lerenden voldoende vruchten af. Recente gegevens over onderwijsachterstand en zittenblijven tonen dit ten overvloede aan.

Bovendien verlaten te veel jongeren het onderwijs zonder kwalificatie, waardoor hun participatie aan het beroepsleven sterk wordt gehypothekeerd. Onderwijs biedt blijkbaar niet de mogelijkheid tot het uitbouwen en verdiepen van hun capaciteiten. Velen kunnen het beroepsmatige aspect van een beroepsopleiding wel aan, maar haken af onder andere omdat de algemene vorming soms wereldvreemd is en niet aansluit bij hun leefwereld en de beroepsopleiding die zij volgen. Het huidige alles-of-niets-systeem van vier of vijf leerjaren resulteert heel vaak in een neerwaartse spiraal van mislukkingen en jongeren worden te vaak op basis van die mislukkingen georiënteerd. Dit zou eerder moeten gebeuren op basis van capaciteiten, zodat meer succesbeleving mogelijk wordt.

Omwille van de toenemende complexiteit van de maatschappij en de gevolgen hiervan voor het onderwijs, kan worden verwacht dat de problemen nog zullen toenemen. Men kan zich afvragen op welke wijze onderwijs rekening houdt met de stijgende maatschappelijke eisen en hoe het beter tegemoet kan komen aan de diversiteit van de leerlingenpopulatie zodat iedereen optimale kansen krijgt om te leren en zich te ontplooien.

Het beroepsgerichte onderwijs moet aansluiten op de kwalificaties gevraagd door de arbeidsmarkt. De aandacht voor het beroepsleven mag evenwel geen afbreuk doen aan de relatieve autonomie van het onderwijssysteem. Vanuit onderwijs wordt er bewust voor geopteerd de leerlingen en cursisten een brede basis- en beroepsgerichte vorming te verstrekken.

Om gelijke toegankelijkheid en de kans tot slagen voor alle lerenden in onderwijs te vergroten en de doorstroming te bevorderen, wordt de organisatie van het leeraanbod versoepeld. Jongeren met minder capaciteiten kunnen op die manier een opleiding volgen die haalbaar is en zo hun inzetbaarheid op de arbeidsmarkt verhogen; volwassenen kunnen een traject uitkiezen dat aan hun vraag voldoet.

Flexibele en gedifferentieerde leerwegen maken onderwijs tot een creatief gebeuren, afgestemd op de gebruikers.

Daarom wordt vanaf 1 september 2000 geëxperimenteerd met modulair opgebouwd onderwijs in het voltijds gewoon en deeltijds beroepssecundair onderwijs. Vanaf 1 september 2001 wordt het project naar het buitengewoon onderwijs uitgebreid.

In dit experiment wordt gestreefd naar:

1. een flexibele afstemming op de arbeidsmarkt
2. een stimulans tot een leven lang leren
3. tussentijdse succesbeleving
4. een maximum aan gekwalificeerde uitstroom
5. een doorzichtig onderwijsaanbod

Modularisering is een belangrijk instrument om het aantal ongekwalificeerden uit het leerplichtonderwijs te verminderen. (Deel)certificaten geven immers toegang tot de arbeidsmarkt of tot vervolgonderwijs. Door eenzelfde opleidingenstructuur te laten doorlopen van leerplicht- naar volwassenenonderwijs, wordt een leven lang leren bevorderd.

Door de opleidingenstructuur en de verschillende onderdelen daarvan af te stemmen op de gevraagde kwalificaties, wordt bovendien een transparantie tussen het onderwijsaanbod en de vraag van de arbeidswereld gerealiseerd.

Belangrijk bij de uitwerking van de modules zijn de beroepsprofielen die, gecoördineerd door de SERV, door de sociale partners worden opgemaakt.

Het is belangrijk dat voor de uitgebouwde modulaire leertrajecten wegen worden aangelegd en bruggen gebouwd tussen opleidingen, studiegebieden, onderwijsvormen en –structuren en beroepsopleiding en –vorming verstrekt door anderen zoals bijvoorbeeld het VIZO en de VDAB.

Om alle implicaties van de modularisering te kunnen inschatten, is het belangrijk dat het experiment doorloopt tot en met het schooljaar 2006-2007. De duur van het experiment maakt het mogelijk om in het voltijds gewoon secundair onderwijs twee leerlingcohortes een volledige opleiding te laten doorlopen en de andere leerlingcohortes op zijn minst een volledige graad te laten beëindigen.

Het experiment modularisering wordt gekoppeld aan de integratie van nieuwe onderwijsvisies en –methodes, zoals geïntegreerd werken, gedifferentieerd werken en team teaching.

Modularisering is een nieuwe onderwijsbenadering.

Nog een paar gegevens op een rijtje:

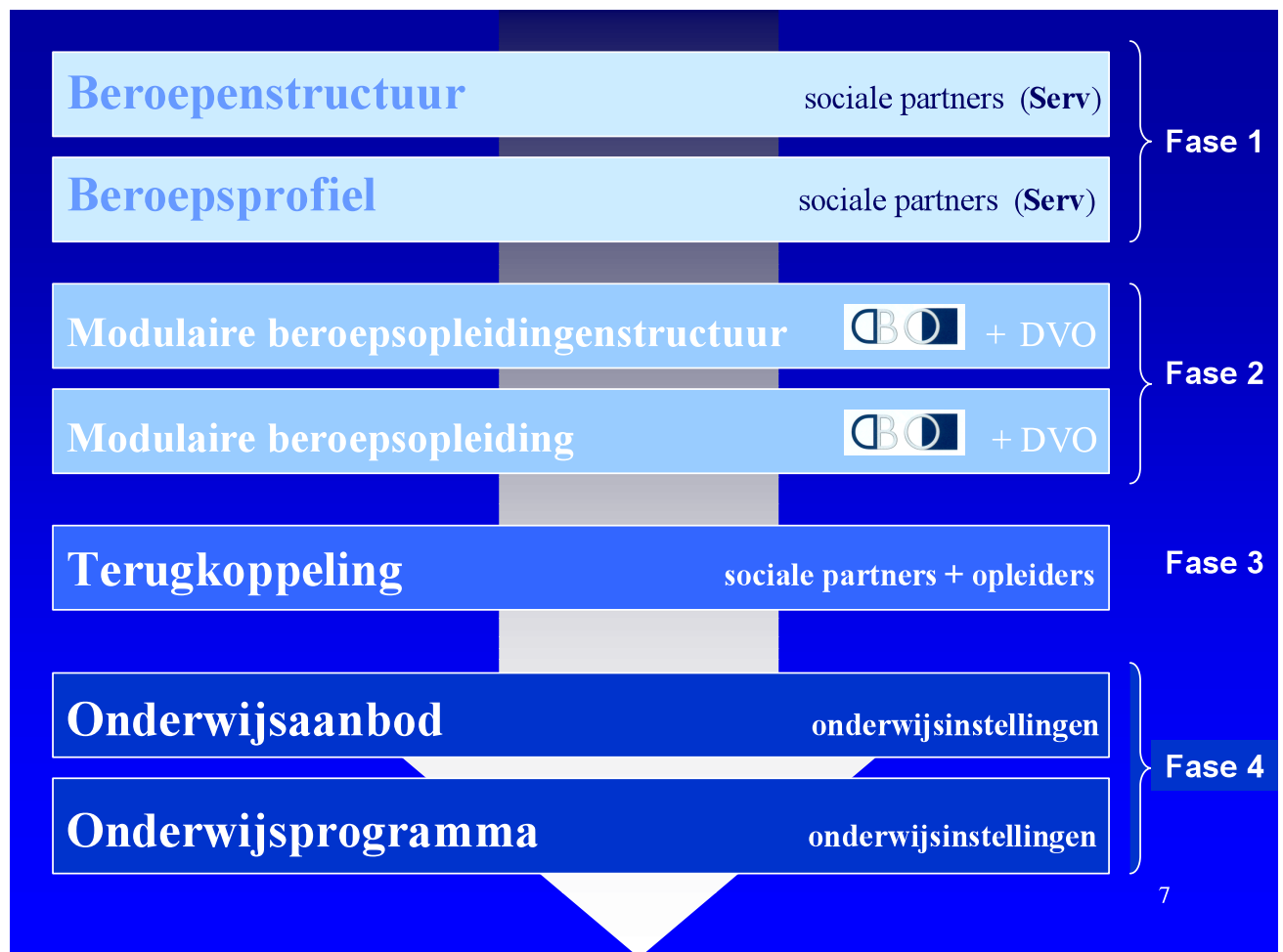
Start van de uitwerking van het project: 1998 met een 20-tal personeelsleden, vooral gedetacheerden uit het onderwijs. Belangrijk is dat het project uitgewerkt werd door mensen die het werkveld kennen en niet door ambtenaren vanuit de administratie.

Experiment in de scholen vanaf 2000 voor de volgende studiegebieden: hout – bouw – koeling&warmte – handel – personenzorg – mechanica – elektriciteit – kleding. In 2001 komen volgende studiegebieden erbij: voeding – lichaamsverzorging – grafische technieken – textiel.

Hieraan werken mee: 21 scholen BSO, 10 centra DBSO, 3 scholen BuSO en 19 scholen 4de graad verpleegkunde.

Ondertussen is er op de VLOR een vertaalslag bezig van het omzetten van de modulaire opleidingen naar het Volwassenenonderwijs voor wat de beroepsopleidingen betreft. Daar bestond al een modulaire structuur die echter niet gebaseerd is op de beroepsprofielen van de SERV.

3. Hoe komt een modulaire beroepsopleiding tot stand?

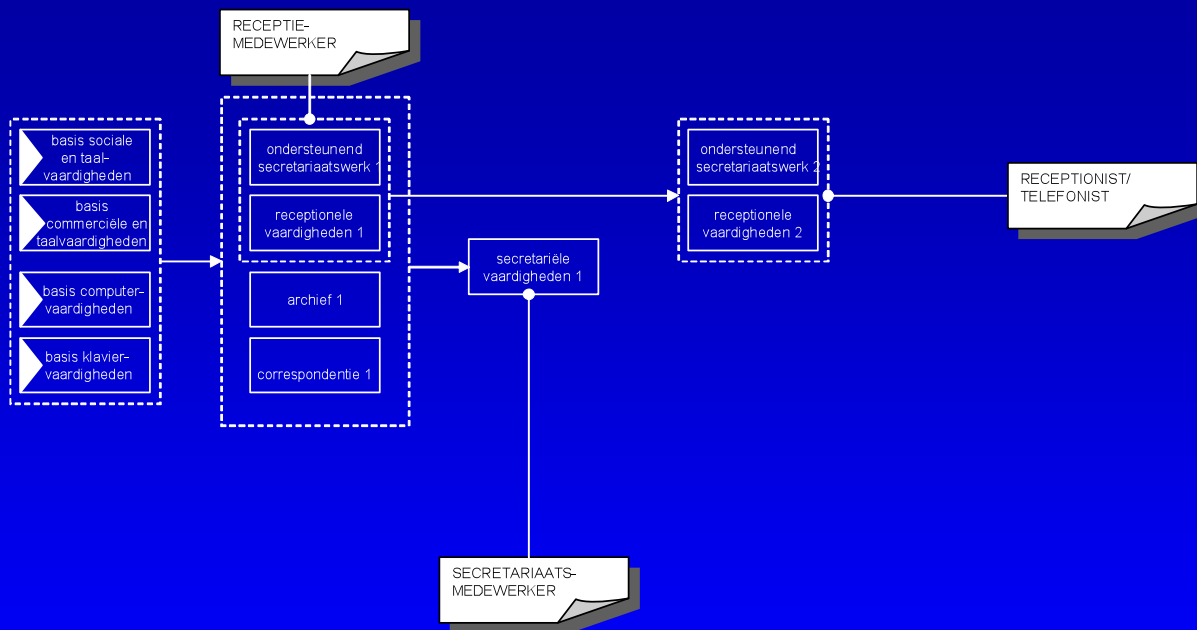
De sociale partners van een bepaalde sector leveren een beroepenstructuur af. Op de SERV (sociaal-economische raad Vlaanderen) loopt een project rond beroepsprofielen. Men gaat voor ieder beroep dat in de structuur opgenomen wordt een beroepsprofiel uitschrijven, uiteraard rekening houdend met een aantal prioriteiten.

De DBO zet de beroepenstructuur om naar een opleidingenstructuur. De beroepsprofielen worden uitgewerkt naar modulaire opleidingen meestal in een één-éénrelatie. Daarna worden de resultaten teruggekoppeld naar de sociale partners en ook naar de latere gebruikers: de opleiders. De onderwijsinstellingen stellen zelf hun aanbod samen en werken de opleidingen uit tot op klasniveau. Hierbij kunnen ze rekenen op bijstand vanuit de pedagogische begeleidingsdiensten.

4. Een voorbeeld uit het studiegebied handel

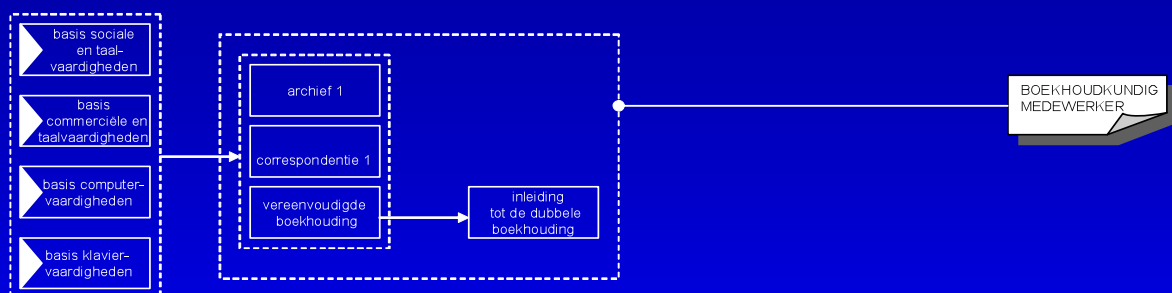
Hieronder volgen twee tekeningen met modulaire opleidingen binnen het studiegebied handel. Uiteraard bestaan er nog andere opleidingen, zoals winkelbediende, aanvuller, kassamedewerker, magazijnmedewerker, gegevensinvoerder-typist enz.

STUDIEGEBIED HANDEL

1

STUDIEGEBIED HANDEL

12

Pas na het doorlopen van de modules die voor een pijl staan kan men overstappen naar andere modules.

In het secundair onderwijs volgen de leerlingen module na module, in het volwassenenonderwijs mogen parallelle modules tegelijkertijd aangeboden worden.

In elke module zit een pakket vaktechnieken, talen en ICT, weliswaar op elkaar afgestemd in functie van de module.

Na het doorlopen van een opleiding, bv. secretariaatsmedewerker, kan men overstappen naar een volgende opleiding, bv. boekhoudkundig medewerker. Heel wat modules zijn dezelfde voor beide opleidingen zodat men eigenlijk nog slechts twee modules moet volgen om het certificaat van boekhoudkundig medewerker te krijgen.

Voor de leerlingen

- Binnen het officieel vastgelegde leertraject kan de leerling/cursist zijn eigen leerweg volgen en een keuze maken in de opleidingen die hij wil volgen. Waar men in het dagonderwijs eindigt, kan verdergezet worden in het volwassenenonderwijs.
- Alle modules (deelcertificaten) en opleidingen (certificaten) komen terecht in een portfolio.
- Het onderscheid tussen BSO en TSO vervaagt: bepaalde opleidingen vloeien over van het ene naar het andere. Men kan steeds naar een andere opleiding overschakelen, die van een hoger niveau is. Dit betekent een omgekeerd watervalstelsel. Dit thema komt ook aan bod in de publicatie 'Accent op talent' van de Koning Boudewijnstichting.
- De school bepaalt zelf welke opleidingen aangeboden worden.
- De combinatie van een beroepsopleiding met de eindtermen (deels binnen de module, deels buiten de module) leidt tot het diploma secundair onderwijs.
- Gedurende een aantal uren per week (BSO) is er ruimte voor gedifferentieerde onderwijsactiviteiten: verbreding, verdieping, inhalen. Iemand die het moeilijk heeft met bepaalde competenties kan hier bijgewerkt worden. Dit geldt ook voor neveninstromers uit andere opleidingen.

Voor de leerkrachten

- De leerkrachten werken in team: algemene vakken, technische vakken, praktijkvakken en kunstvakken.
- Ze werken de basiscompetenties uit tot leerdoelen en –inhouden en bepalen wie wat geeft. Zo worden overlappingen en tegenstrijdigheden vermeden. Daarna gaan ze over tot het maken van cursusmateriaal.
- Het team bepaalt de manier van evalueren.

5. Werkgroep opleidingenstructuur binnen het departement Onderwijs

Op het departement Onderwijs is men ondertussen op zoek naar mogelijkheden om het volledige opleidingsaanbod in Vlaanderen in kaart te brengen en onderling te ordenen met de bedoeling om tot wederzijdse erkenning te komen tussen o.a. het departement Onderwijs, de VDAB en het VIZO. Dit gebeurt binnen de DIVA-organisatie.

Een en ander wordt voorbereid binnen het departement in de vorm van een werkgroep Opleidingenstructuur. Hier werken de Dienst voor Onderwijsontwikkeling en de Dienst Beroepsopleiding samen om vertrekkende vanuit het reguliere onderwijsaanbod te komen tot een overkoepelende opleidingsstructuur. Dit kan later leiden tot een nieuwe structuur, los van de bestaande onderwijsniveaus, onderwijsvormen. Ook accreditering komt hier aan bod. Een aantal van de daar ontwikkelde ideeën worden hier verder verwerkt.

6. Welke ideeën zijn bruikbaar voor de politieopleidingen?

Het experiment modularisering is in vele opzichten transfereerbaar naar de politieopleidingen. Men moet weliswaar onderscheid maken tussen de verschillende doelgroepen, zeker al wat leeftijd betreft. Toch wil ik hier verder vooral werken naar de basisopleidingen toe omdat de vrees bestaat dat het denkwerk van anderen zich vooral op de hogere opleidingen voor midden- en officierenkader toespitst. Nochtans zit de grootste groep cursisten in de basisopleidingen.

Ik werk mijn ideeën uit op twee niveaus:

Macro-niveau:

- het opstellen van een opleidingenstructuur vanuit een beroepenstructuur voor het politieonderwijs én voor aanverwante opleidingen;
- het uitschrijven van de opleidingen die aan bod komen in die structuur;
- mogelijkheden van een modulair aanbod.

Micro-niveau:

- het uitwerken van de opleidingen op schoolniveau;
- een aantal inzichten.

7. De opleidingenstructuur

Hieronder volgt een stappenplan dat gebruikt kan worden om tot een opleidingenstructuur te komen.

Stappen

Bemerkingen en voorbeelden

Het huidige opleidingsaanbod verkennen

- politieopleidingen
- beveiliging: vanuit de overheid en privé: penitentiair beambte, brandweer, ambulance, civiele bescherming, bewakingsagent, winkeldetective enz.
- maatschappelijk en sociaal werk: sociaal assistent, opvoeder enz.
- ambtenaren: bepaalde douanefuncties
- leger: militaire politie

Beschikbare beroepenstructuren en beroepsprofielen analyseren

Hierbij moet men letten op de representativiteit van de documenten: wie werkte eraan mee, zijn ze nog up to date?

Beroepsprofielen ordenen naar verwantschap

Hier bestaan verschillende mogelijkheden: jobinhoud, niveau enz.
Bv. bewakingsagent, hulpagent, penitentiair beambte
Bv. politiecommissaris, gevangensdirecteur

Alle beroepsvaardigheden oplijsten

De opgelijste vaardigheden clusteren

Pakketten vormen van vaardigheden die naar inhoud overeenkomen. Hier moet men kijken of bepaalde clusters niet te groot of te klein worden. Samenvoegen en ontdebellen is mogelijk.

Verwante clusters detecteren

Kijken wat in verschillende opleidingen voorkomt.

	Bv. conflictbeheersing: komt voor in de opleidingen van hulpagent, inspecteur van politie, penitentiair beampte, bewakingsagent, winkeldetective enz. Bv. management: commissaris, gevangenisdirecteur, brandweercommandant
Verwante clusters tot opleidingscomponenten combineren	Modules conflictbeheersing, management enz.
Opleidingscomponenten tot opleidingen combineren	Zie verder
Opleidingscomponenten en opleidingen in een raster brengen	Zie verder

8. Uitschrijven van opleidingen

Hier moet men kiezen voor een bepaalde structuur. Men kan het houden bij louter oplistten van de vaardigheden zonder ordeningsprincipe. Men zou het ordenen aan de scholen kunnen overlaten, met het gevaar dat de transparantie verdwijnt.

Modulair werken behoort tot de mogelijkheden. Hier volgen enkele voordelen:

- modules zijn duidelijk afgebakende en samenhangende gehelen die op de arbeidsmarkt herkenbaar zijn want ze zijn afgeleid van beroepsprofielen;
- modules kunnen flexibel afgestemd worden op maatschappelijke evoluties: er kunnen nieuwe modules gecreëerd worden, er kunnen linken gelegd worden met andere beroepen enz.;
- vanuit het politieonderwijs is integratie met andere opleidingsverstrekkingen mogelijk. Zo kan men opleidingen of delen ervan volgen binnen het volwassenenonderwijs, de VDAB, het VIZO. Omgekeerd kan ook: bepaalde modules worden alleen binnen het politieonderwijs aangeboden;
- overstappen van de ene opleiding naar de andere is mogelijk, ook naar een andere sector; wederzijdse erkenning is hier nodig;
- mogelijkheid tot levenslang leren: er wordt een duidelijk kader gecreëerd, met het gebruik van een portfolio.

Noot:

Hier kunnen we leren uit de fout die men in Nederland gemaakt heeft. Daar bestaan landelijke organen per sector. Deze organisaties waren aanvankelijk overheidsinstellingen die nadien geleidelijk in privé-handen overgingen. Ze werkten de opleidingenstructuren en de opleidingen zelf uit (tot op klasniveau), zorgden voor didactisch materiaal, centrale toetsen, stageplaatsen enz. Bij het uitschrijven van de opleidingenstructuren en de opleidingen heeft men echter alleen binnen de eigen sectoren gewerkt, zodat er geen transparantie is. Nu onderneemt men hier en daar een inhaalmanoeuvre. Dit gebeurt bijvoorbeeld tussen enerzijds LSOP (politieopleidingen) en anderzijds ECABO (secretarieel-administratiebewaking).

9. Modulair: duidelijke visie nodig

Modulair werken is in: veel opleidingen krijgen dit etiket. Als men door het opleidingenlandschap wandelt, ziet men modules die eigenlijk vakken zijn, modules die een volledig semester behelzen. Kortom, het paard wordt voor vele karren gespannen. Eén zaak

is echter duidelijk: als men voor een bepaalde structuur kiest, dient een duidelijke visie over modulair onderwijs uitgeschreven te worden. Men moet spelregels opstellen en er zich aan houden. Hieronder wil ik toch enkele aanbevelingen noteren:

Niet

Modules zijn vaak verkapte stukken leerstof, herkenning van bepaalde vakken, zonder enige link met andere modules.

Modules uitschrijven in functie van de docent, de organisatie.
Dit kan leiden tot modules met allemaal dezelfde duurtijden, ongeacht de inhoud.

Modules vullen met onnodige competenties, voor kennis (omdat men het vroeger al gaf).

Opeenvolging van sequentiële (met een verplicht te volgen pijl) modules.

Wel

Samenhangende gehelen van competenties, bestaande uit vaardigheden, ondersteunende kennis en beroepshoudingen (sleutelvaardigheden), integratie uit verschillende vakdomeinen.

Uitschrijven in functie van de cursist/opleiding (met aangepaste duurtijden).

Noodzakelijke competenties op basis van kunnen, kennen en zijn, gebaseerd op de beroepsprofielen. Onstoffen is een noodzaak.

Alleen sequentiële modules waar nodig: de vraag durven stellen of men de competenties uit de vorige module(s) echt nodig heeft om over te stappen.

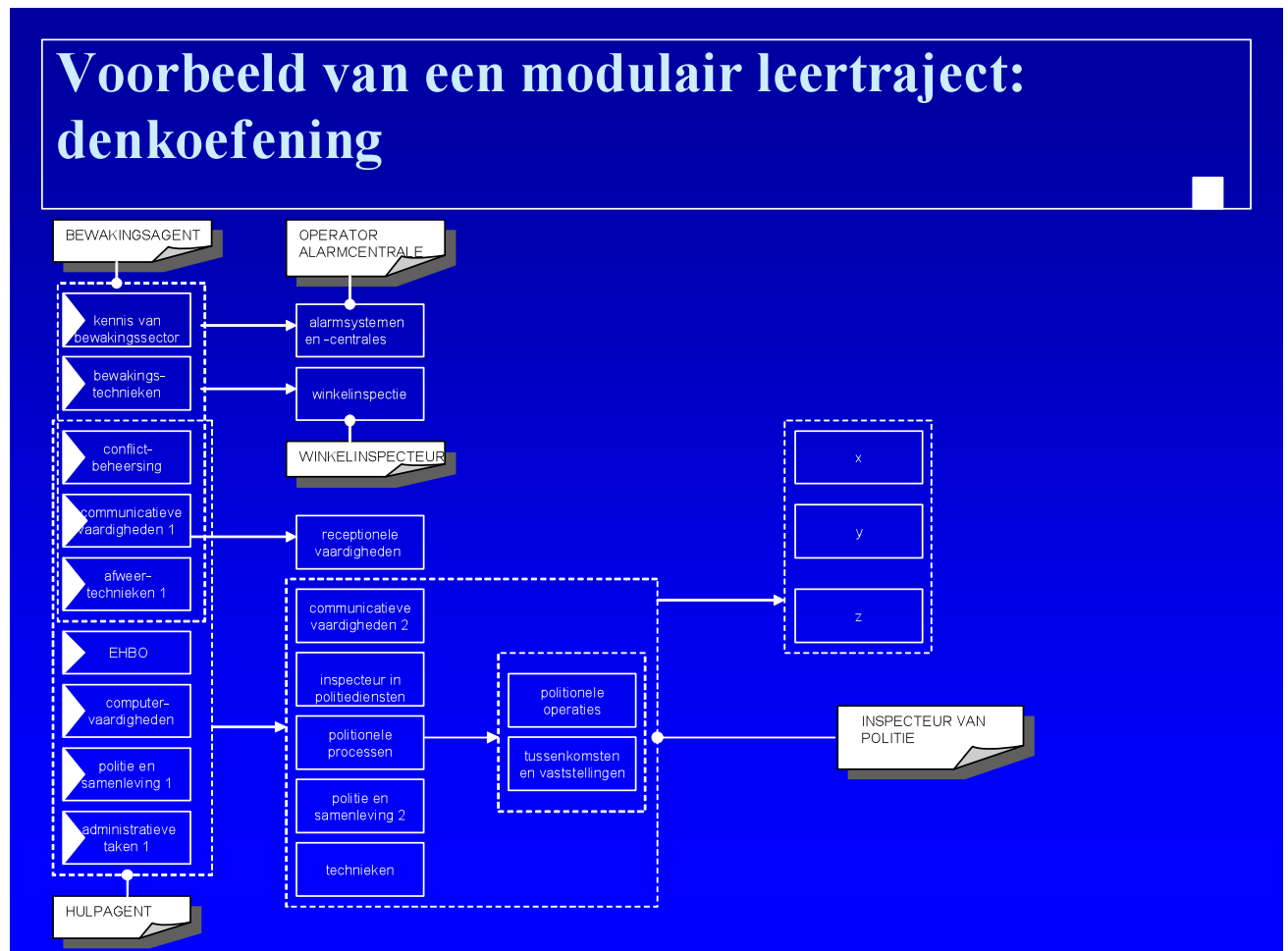
10. Voorbeeld van een modulaire opleidingsstructuur

Gebaseerd op de voorafgaande ideeën heb ik een denkoefening gemaakt rond een mogelijke opleidingsstructuur. Het gaat hier uiteraard maar om een idee dat verder uitgewerkt en uitgediept moet worden. Het is dus verre van volledig en kan op sommige punten niet met de werkelijkheid stroken.

Voorbeeld van een modulaire opleidingsstructuur: denkoefening					
opleiding → module ↓	hulpagent	inspecteur	bewa- kings- agent	operator alarm- centrale	winkel- inspecteur
conflictbeheersing	★	★	★	★	★
comm. Vaardigheden	★	★	★	★	★
afweertechneken 1	★	★	★	★	★
politie en samenleving 1	★	★			
politie en samenleving 2		★			
kennis bewakingssector			★	★	★
alarmsyst. en -centrales				★	
winkelinspectie					★

Op basis van deze opleidingenstructuur heb ik me eveneens gewaagd aan enkele modulaire leertrajecten. Ik heb mij hierbij beperkt tot de link tussen politieonderwijs en de private beveiligingssector. Ik wil hierbij toch enkele opmerkingen formuleren:

- deze leertrajecten maken duidelijk dat een aantal opleidingen dezelfde clusters van vaardigheden bevatten;
- er wordt de mogelijkheid geboden om van de ene sector naar de andere over te stappen;
- men kan van een lagere naar een hogere opleiding overgaan. Dit hoeft niet in één beweging te gebeuren: een aantal jaren werken kan daar tussen liggen (bv. van hulpagent naar inspecteur van politie). Dan kunnen ook vrijstellingen op basis van EVC verleend worden.

11. Het uitschrijven van competenties

Grasduinend door de bestaande politieopleidingen is mij opgevallen dat een aantal competenties mogelijks herschreven dienen te worden, indien men rekening houdt met de hierboven beschreven visie. Bij wijze van denkoefening geef ik twee voorbeelden:

- men moet zich beperken tot competenties die noodzakelijk zijn voor de beroepsuitoefening. Zo kan het aantal beperkt worden.
Voorbeeld: *zich kunnen integreren in een politieschool*
Dit is geen competentie die leidt tot de beroepsuitoefening van een inspecteur van politie: het is een didactisch leerdoel dat ertoe leidt dat men zich in het politiewerk integreert, met de school als tussenstap, als oefenterrein.
- competenties moeten eenvoudig geformuleerd worden zodat de link naar andere opleidingen mogelijk wordt en dat ze langer actueel blijven. Men moet immers een

competentie lezen in functie van de module en in functie van de opleiding.

Voorbeeld: *zich houden aan de gewenste politionele deontologie en identificeren van de gedragingen die een disciplinair of strafrechtelijk gevolg kunnen hebben*

Hier is sprake van twee competenties: twee werkwoorden. Beide werkwoorden zijn dan nog van een verschillend niveau. Verder staan er woorden die niet echt noodzakelijk zijn: gewenste (men zal toch geen ongewenste aanleren), politionele (logisch, want we zitten binnen een politieopleiding). Tenslotte is het geheel onleesbaar en kan het eenvoudiger.

Resultaat:

- deontologie toepassen
- gedrag met disciplinair of strafrechtelijk gevolg identificeren.

12. Uitwerking op schoolniveau

De overheid heeft een aantal verantwoordelijkheden. Deze zijn noodzakelijk om tot een transparant geheel te komen. Wie aan de ene kant van het land een opleiding begint, moet die aan de andere kant van het land kunnen beëindigen. Daarvoor dienen bepaalde zaken van hogerhand vastgelegd te worden:

- de opleidingenstructuur
- de leertrajecten (met noodzakelijke pijlen)
- de competenties
- de duurtijd van de modules (en opleidingen), eventueel met een minimum en een maximum.

De scholen krijgen echter naast hun eigen verantwoordelijkheid ook een aantal vrijheden, die hun eigenheid bepalen en de mogelijkheid bieden zich aan de lokale situatie aan te passen: de regio, het aanbod van docenten, samenwerking met andere diensten enz. De school staat in voor:

- het uitwerken van concrete doelstellingen en leerinhouden
- het aanbod: welke opleidingen (of delen van) bieden wij in onze regio aan?
- didactische werkvormen: waar en wanneer bieden we stage aan? Uitwerken van casestudies, e-learning enz.
- evaluatie van de cursisten: gebeurt dit via schriftelijke of mondelinge proeven, permanente evaluatie enz.

13. Ten slotte

Ik wil eindigen met een aantal aanbevelingen die misschien in de loop van dit betoog aan bod gekomen zijn maar die ik nog eens duidelijk in de verf wil zetten.

Voor de scholen:

- Het opleidingsaanbod afstemmen op de noden in de regio. Niet alles dient aangeboden te worden gedurende een langere periode.
- Mogelijkheden zoeken om bepaalde modules ook elders te volgen: de school hoeft niet alles aan te bieden. Samenwerkingsverbanden kunnen ook leiden tot het omgekeerde: andere groepen cursisten aantrekken om op de politie school bepaalde modules te volgen.
Voorbeeld: een module EHBO kan bij het Rode Kruis of bij de brandweer gevolgd worden. Een cursus motorrijden in samenwerking met de lokale rij school.
- Vrijstellingen op basis van EVC (elders verworven competenties) en EVK (elders verworven kwalificaties). Dit kan gebeuren op basis van documenten maar ook basis van intakegesprekken, assessment enz.

- Individuele leerwegen mogelijk maken: differentiatie en flexibiliteit. Ook hier komen vrijstellingen aan bod.
Voorbeeld: iemand die Franstalig is, kan vrijstellingen krijgen voor het onderdeel tweede taal of kiezen voor een andere taal (Engels of zich bekwamen in het Nederlands). Een opvoeder kan vrijstellingen krijgen voor alle maatschappelijke vakken en zo sneller door het traject gaan.
- Ruimte inbouwen voor verdiepen, inhalen en herhalen: zo kan iedereen vlot mee in het traject. Een aantal uur per week kan daarvoor gereserveerd worden (bv. 6 u op 36).
- Stage aanbieden in functie van de lopende module. In samenspraak met de stagementoren kunnen bepaalde competenties op de werkvloer ingeoeft worden. Stages hoeven geen losstaande organisatie te kennen: ze kunnen perfect deel uitmaken van een module en eigenlijk als didactische methode gezien worden.
- Integratie van vakken in de modules: zo worden de vakken beroepsgericht aangeboden (naast mogelijk een algemeen vormend gedeelte). Dit vermijdt overlapping, tegenstrijdigheden en bevordert het teamwork.
Voorbeeld: bij verhoortechnieken kunnen competenties Nederlands betrokken worden. Bij het uitschrijven van processen-verbaal kunnen schrijfvaardigheid Nederlands en tekstverwerking aan bod komen.
- Evaluatie na elke module: aangezien elke module een afgebakend geheel van basiscompetenties vormt, kan men perfect de module met een deelcertificaat afsluiten. De cursist beleeft op die manier succes en is gemotiveerd om naar een volgende module over te stappen. Als er in de loop van de verdere weg toch problemen opduiken heeft hij toch al een aantal deelcertificaten in zijn portfolio. Hij kan dan eventueel naar andere opleidingen overstappen of op latere datum de draad weer opnemen. Men moet dus evalueren op basis van wat de cursist kan en niet op basis van wat hij niet kan. Een voorstel tot alternatieve procedure om een aspirant voortijdig te verwijderen met de vermelding “bij de directeur-generaal van het personeel een gemotiveerd voorstel van definitieve mislukking indienen” is verschrikkelijk. Stel je voor, een jongeling van 18 jaar, met een zeker toekomstbeeld voor ogen, krijgt een dergelijke beoordeling. Dit tekent iemand voor het leven.
- Evaluatie door het team zelf: het team biedt de basiscompetenties aan en is dus het beste geplaatst om de cursisten te evalueren en te delibereren. Indien men vindt dat de lesgevers niet competent genoeg zijn om dit te doen, moeten ze kans krijgen op bijscholing. Het is een ongezonde situatie om de evaluatie en deliberatie door derden te laten doen. Evaluatie beperken tot eindexamens waarvoor modelantwoorden bestaan die getoetst worden aan de gegeven antwoorden, getuigen van weinig creativiteit en beperken zich tot louter reproductie.
- Professionalisering van het docententeam: er bestaan mogelijkheden genoeg om lesgevers didactisch en pedagogisch bij te scholen. Binnen het regulier onderwijs krijgt men een waaier aan mogelijkheden. Een GPB-cursus (getuigschrift pedagogische bekwaamheid) behoort ook tot de mogelijkheden. Lesgevers die van buiten de politiediensten komen, kunnen op hun beurt in het politiewerk ingewijd worden om zo hun vakinhouden aan de beroepspraktijk te linken.

Voor de overheid:

- Een gemengde structuur modulair/lineair is ingewikkeld en kan geen duidelijke visie dragen. Indien men modulair werkt, dienen spelregels te worden opgesteld en toegepast.
- Opleidingen moeten in functie van de cursist en de beroepsuitoefening uitgeschreven worden en niet in functie van de wetgeving. Zo kunnen overstappen van de ene opleiding naar de andere mogelijk gemaakt worden. Zo kan men met vrijstellingen werken en de cursisten een individuele leerweg laten volgen, op eigen tempo.
- Terugkoppeling naar de gebruikers: de scholen dienen betrokken te worden bij het uitwerken van de opleidingen. De scholen hebben de meeste voeling met het nabije werkveld en kunnen bepaalde tendensen in de opleidingen vertalen. Deze bottom-up-

werking zal eveneens een eigenaarschap aan de scholen geven en men zal de opleidingen niet als vreemde lichamen ervaren.

- Indien men erkenning wil vanuit het reguliere onderwijs, moet de inspectie de opleidingen op secundair niveau goedkeuren. Indien men de kans wil bieden op het behalen van het diploma secundair onderwijs, dienen de eindtermen algemene vorming van de derde graad eraan gekoppeld te worden.
- Accreditering is noodzakelijk om bepaalde opleidingen in de BaMa-structuur op te nemen. Daaraan is ook een visitatiecommissie verbonden.
- Men moet durven te vernieuwen, abstractie makend van het bestaande. Alleen met deze oefening kan men tot nieuwe inzichten komen.
- Onderwijs is een dynamisch gegeven, net als de maatschappij zelf. Dit staat haaks op een vast patroon dat van hogerhand wordt opgelegd.
- Tenslotte: het is aangeraden om bij vernieuwing met een beperkte groep te experimenteren. Zo kan men op tijd bijsturen om tenslotte over te gaan tot een veralgemening voor alle opleidingen in alle scholen.